

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 138

פרשת 'אמור' - ה'תשפ"ג / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן - תורה נ"ג (ח"א)

יש להרבות באמירת תהלים בימי העומר / ספר האלפסי של הרי"ף / הילולת הרבי מקאמרנא / הספר הקדוש זוהר חי / עצה קטנה - 'תסכם קודם עם החברא קדישא' / להזהיר גדולים על הקטנים / הסתלקות המוחין והחיות והדבקות / מוחין גדולות מוחין דקטנות / כשאדם במוחין דקטנות לא יעסוק להחזיר בתשובה / מי שמחזיר בתשובה צריך שיהיה לו אש בהתבודדות / אש תמיד - אפילו בשבת אפילו בטומאה / השינוי בנפילת אפים, אצל הספרדים ואצל האשכנזים / הסכנה שיש בנפילת אפים / איך זוכים להגיע לעולם האצילות / הביורוס שצריך לעשות בנפילת אפים / נפילת אפים דומה לצדיקים שיודעים לברר נפשות מהגיהנם / כשהצדיק יורד לברר נפשות מהגיהנם יש ג' אפשרויות / ארבעה זמנים מיוחדים בשנה הקשורים לרבינו / לכוון את התאריכים הנ"ל בד' אותיות שם הוי"ה / אחרי רבינו אין לנו עוד רבי, וכולנו רק תלמידים / ר' נתן לא הסכים ללבוש שטריימל רק קסקט / אות ה' מכסף ומגנט סגולה להתעבר ולפריה ורביה / אברהם ושרה היו צריכים לזכות לאות ה' כדי להוליד / כשעושים שינוי השם לגבר בשביל הולדה צריך שיהיה בשם ה' / העיקר להוציא את מה שיוודע בשכל בפועל / לגוי יכול להיות דעת אבל לא עבודת הלב / כשאדם מקרב אנשים בתשובה נשלמת דעתו / מהרב מקבילים חכמה, ומהחבר בינה, מהתלמיד דעת / אשה, דירה, כלים - גוף מזוכך, יראת שמים, תלמידים / בכל איש ובכל אשה יש תכונות זכריות ונקביות / במאכלות אסורות מגשם את הגוף ומטמטם את שכלו / מדוע לקודש לא מטבילים כלי בתוך כלי / ביאור 'עירוב מקוואות כשפורת הנוד' / כלי בתוך כלי - תלמיד של תלמיד / חיזוקים ויראת שמים אפשר מתלמיד של תלמיד /

השיעור לרפואה של שלמה של שרון בן נעימה נעמי 'אל נא רפא נא לוי'.

יש להרבות באמירת תהלים בימי העומר

א. יום שני י' אייר (כ"ה לעומר) הוא ספירת 'נצח שבנצח', ויום 'נצח שבנצח' - חשוב מאוד בברסלב, כי הוא רומז על רבינו הקדוש, שאמר: 'ניצחתי ואנצח וגו'". רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה ע"ג): "מי שרוצה לזפות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, כי הוא מסגל לתשובה, כי יש נ' (50) שְעָרֵי תְשׁוּבָה, ומ"ט שְעָרִים יְכוּל פֶּל אָדָם לְכַנֵּס בָהֶם וּלְהַשְׁיֵג, אֵךְ שְעַר הַחֲמִשִּׁים הוּא בְחִינַת הַתְשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֵצְמוֹ... וְעַל בֶּן אַחַר שֶׁנִּזְדַּכְכוּ בְּמִצְרִים וְזָכוּ לְצֵאת מִשָּׁם - סִפְרוּ מ"ט יְמֵי הַסְפִּירָה, שֶׁהֵם פְּנֵד מ"ט שְעָרֵי תְשׁוּבָה". כל יום מ-מ"ט ימי העומר, הוא שער מיוחד של תשובה לכל יהודי - והפתיחה של השערים האלו היא ע"י אמירת תהלים.

רבינו מסביר שלכל אחד בעם ישראל, יש את השער המיוחד שלו, רק שאנחנו לא יודעים, איזה שער שייך לכל אחד אבל יש צדיקים שאנחנו יודעים את היום ששייך להם, כמו התנא הקדוש רשב"י שהוא ב"ג בעומר - 'הוד שבהוד', ורבינו הוא בבחינת 'נצח שבנצח', 'ניצחתי ואנצח' - ניצחתי בימי חיי, ואנצח אחרי מותי.

ספר האלפסי של הרי"ף

ב. היום זה גם היום ההילולה של רבינו הרי"ף (רבי יצחק אלפסי) שזכה להאריך ימים עד גיל 90 שנה, והוא חיבר את הספר 'אלפסי', שהוא מעין קיצור לגמ'. התלמוד הוא גדול, ולפעמים קשה להוציא משם את כל ההלכות למעשה, ולכן הרי"ף העתיק רק את הסוגיות והעניינים שנוגעים להלכה, והשמיט את כל המשא ומתן ואת כל האגדות שאינם נוגעות להלכה, ומכריע גם להלכה. הרמב"ם שנחשב כתלמיד תלמידו של הרי"ף (רבו של הרמב"ם הרי"ף מגאש היה תלמיד הרי"ף) פוסק בדרך כלל כפי ההכרעה של הרי"ף בהלכה. למרן ה'בית יוסף' שחיבר את 'השולחן ערוך', היה לו מהשמים 'מגיד', ואמר לו שיקח שלושה עמודי הוראה: הרי"ף, הרמב"ם, והרא"ש, ויכריע להלכה כמו שנים מתוך השלוש. ויוצא שהרי"ף הוא הראשון מבין שלושה עמודי הוראה.

הילולת הרבי מקאמרנא

ג. והיום הוא גם היארצייט של הרבי הקדוש מקאמרנא - רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל סאפרין בן אלכסנדר זיע"א, שהיה צדיק גדול וקדוש, והיה ענק שבענקים. ומקובל בחסידות שהוא ניצוץ מנשמת הבעל שם טוב, שבא עוד פעם לעולם ברבי מקאמרנא, ובאמת הוא זכה לפתח מאוד את התורות של הבעל שם טוב בלשון מאוד נעימה ויפה. בכל מקום שהרבי מקאמרנא מעתיק מהתולדות יעקב יוסף: 'שמעתי ממורי הבעש"ט', הוא מוסיף עליו ביאורים וחיידושים פלאיים, עד שמרגישים את הרוח הקודש שלו - איך שהיה מבאר את דברי הבעל שם טוב, הוא היה בעל השגה גדול, יש 'מגילת סתרים' שהוא כתב שיש בה חזיונות וכמה מיני גילויים. והיה מקובל גדול וחיבר בין דרושי האריז"ל לבין דברי הבעל שם טוב בצורה נפלאה.

הספר הקדוש זוהר חי

ד. את הספר הגדול שלו 'זוהר חי', הוא התחיל לכתוב בגיל 49, ואז הוא ראה שהספר הקדוש הזה יש בו עבודה מאוד גדולה, ואז הוא התייאש מלהמשיך לכתוב אותו במשך עשר שנים, וכשהגיע לגיל 59 הקב"ה הזמין לו יהודי זקן בן 90 שהיה בריא כמו נער. ואמר ר' אייזיק, אם יש בדור הזה זקן כזה שיש לו כח ובריאות שלימה, זה סימן שאני יכול לכתוב אפילו עד גיל תשעים. אמנם הוא לא האריך ימים כי הוא חי - 68 שנים כמניין 'חיים', אבל זה נתן לו חיווק להמשיך לכתוב את הספר, ובאותו לילה הוא חלם את הבעל שם טוב, שנותן לו הסכמה על הספר שלו 'זוהר חי'.

עצה קטנה - 'תסכם קודם עם החברא קדישא'

ה. כמו לכל הצדיקים מהחסידות, גם לרבי מקאמרנא היו 'מתנגדים' וכשהוא הדפיס את ספרו 'היכל הברכה' ב'לבוב', כך היתה נקראת העיר 'למברג', באו לספר לרבי מצאנו שהרבי מקאמרנא בא ללבוב להדפיס את ספרו, וכשהוא שמע את זה, אמר הרבי מצאנו לאותו אדם שסיפר לו: 'תגיד לרבי מקאמרנא שלא ידפיס את זה בחומש, כי כל הספר שלו זה דברי קבלה, ואם ידפיסו עם זה חומש, זה יגיע לכל מיני אנשים שלא מבינים וכו'". ואותו יהודי בא לצאת ולעשות שליחותו, ואז פגש אותו הבן של הרבי מצאנו, ושאל אותו: 'מה דיברת עם אבא?' והוא סיפר לו על השליחות של הרבי. אמר לו הבן של הרבי: אני גם רוצה להוסיף לך עצה קטנה, לפני שאתה הולך לרבי מקאמרנא להגיד לו את מה שאבא שלי אמר לך, תעשה סיכום עם החברא קדישא באיזה בית קברות ובאיזו חלקה אתה בוחר להיקבר, ותשלם להם מראש כדי שיהיה הכל מסודר... אותו יהודי הבין שזו סכנת נפשות לעשות את הדבר הזה, ולא עשה את השליחות.

להזהיר גדולים על הקטנים

ו. לכבוד ההילולא של הרבי מקאמרנא נביא חידוש שלו מהפרשה, וכהרגלנו נשלב את כל זה עם דברי רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן. פרשתנו פותחת בפסוק (ויקרא כא, א): 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶמְרָתְ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיוֹ, רִשְׁיֵי הַקֹּדֶשׁ עוֹמֵד עַל הַכַּפִּילוֹת שֶׁל 'אמור'

מי שמחזיר בתשובה צריך שיהיה לו אש בהתבודדות

י. ובעת נשלב כאן את דברי רבינו בליקוטי מוה"ר"ן (ח"א תורה נ"ט היכל הקודש) ששם רבינו מסביר, שכשאדם מחזיר מישוהו בתשובה, הוא שואב ללבו את כל הרע שנמצא באדם שהוא רוצה להחזיר בתשובה. והתקנה לזה: לשפוט את עצמו בהתבודדות ולדבר דיבורים חמים ב'לבת אש', ולעבוד את הקב"ה בחיות והתלהבות, שאז שורף את הרע הזה. אבל אם המשפיע ב'מוחין דקטנות', אדרבה הוא יכול ח"ו ליפול בגלל זה.

אש תמיד - אפילו בשבת אפילו בטומאה

יא. היום שמעתי שיעור של הרב גינזבורג מחב"ד, והוא הביא את הפסוק בפרשת צו (ויקרא ו, ו): "אֵשׁ תָּמִיד תִּקְרָד עַל הַמִּזְבֵּחַ", ואומרים חז"ל בתורת כהנים (פרשתא א' אות י') "אפילו בשבת ואפילו בטומאה". ואמר בשם הרבי שהפסוק רומז, שתמיד תעסוק בלהחזיר אנשים בתשובה, ולכן: "אֵשׁ תָּמִיד תִּקְרָד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה", ואפילו בטומאה, ואפילו בשבת. והרמז כאן בענין 'שבת', שאדם שובת ממלאכת עבודת ה', או יותר גרוע כשהוא ח"ו בטומאה. ורמז זה אינו כדברי הרבי מקאמרנא שאומר כשאדם במוחין דקטנות שלא יתערב עם העולם להעלות אותם.

וכפי שראינו בדברי הלקוטי מוה"ר"ן, שבאמת זו עבודה מסוכנת כשאדם מחזיר בתשובה, והרע שבאנשים שהוא מחזיר יכול להפיל אותו, ולכן רק אם יש לך 'אש' בעבודת השם – ואתה שופט את עצמך בהתבודדות, אז אתה יכול לשרוף את הרע של אלו שאתה רוצה להחזיר בתשובה. אבל אם לא, עדיף שלא תיפול יחד איתם למדרגתם הלא טובה. ולפ"ז הרמז בפסוק "אֵשׁ תָּמִיד תִּקְרָד עַל הַמִּזְבֵּחַ" – אפילו בשבת אפילו בטומאה, כלומר אם יש לך אש תמיד בהתבודדות שלך, ואתה שופט את עצמך ושורף את כל הרע, אזי אפילו אם יש לך איזה ירידה, עדיין תוכל להחזיר בתשובה, כי אתה עוסק ב"אש תמיד".

השינוי בנפילת אפים, אצל הספרדים ואצל האשכנזים

יב. הרבי מקאמרנא שם בהיכל הברכה מסיים בעוד משפט: "זוכן יזהר שלא יפול על פניו בעת הקטנות, היינו עם הכוונה הידוע". מה הכוונה? היום יש חלוקה בין אשכנזים לספרדים בענין נפילת אפים – שהאשכנזים נופלים על פניהם והספרדים לא נופלים, אבל פעם גם הספרדים היו נופלים על פניהם – ז"א מורידים את הראש על זרוע שמאל בנפילת אפים, אלא שבדור האחרון מאז ה'בן איש חי', אצל הספרדים ביטלו את הנפילת אפים. וכמו שכתב בפרשת כי תשא (אות י"ג), וז"ל: אין נוהגים להשים פניהם על זרועם כלל, הן אדם גדול הן קטן, הן חכם הן פשוט, וגם אין שום אחד מכוין למסור נפשו על קדוש השם ולא כוונה אחרת, אלא רק אומרים המזמור הזה בלחש. ומה שיראים ומפחדים בזה הרבה, הוא כי חוששים אל דברי הזוהר הקדוש (במדבר ח"ג דף קכא), שאמר וי ליה למאן דאמר אליך ה' נפשי אשא, ולא כל מלוהי וכו', אלא בליבא רחיקא ולא ברעותא וכו', עכ"ל.

אכן קודם לכן כן היו נופלים על אפים גם אצל הספרדים, ולדוגמא הסבא שלי הרב זעפרני זצ"ל, הוא היה עושה נפילת אפים. אחת

ז'אמרת' ומפרש: "אמור ואמרת – להזהיר גדולים על הקטנים". ומכאן למדו חז"ל (יבמות קיד), שצריך הגדול לשמור שלא לטמא את הקטן. ולמדנו מכאן את מצות חינוך – להזהיר הגדולים על הקטנים.

הסתלקות המוחין והחיות והדביקות

ז. הרבי מקאמרנא בספרו 'היכל הברכה', עומד על חסרות ויתרות שבתורה (למה כתוב עם י' או בלי י', עם ו' או בלי ו'), והוא מוציא מזה דרשות מאוד עמוקות. ואומר בפסוק שלנו חידוש מפליא: כתוב: "וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם" – בלי יו"ד, ולכאורה הרי צריך להיות 'אֲלֵהֶם?' והוא מתרץ: שהאות יו"ד מרמז למוחין שזה מוח החכמה, וזה שכתוב 'אֲלֵהֶם' – חסר י', פירושו, שחסר ב'מוחין', בעת שיש לאדם הסתלקות ה'מוחין', הוא לא נמצא במוחין גדלות, ממילא מסתלקת ממנו החיות, והדביקות, בעבודת השם.

וז"ל: "אֲלֵהֶם" – חסר יו"ד, כי בעת הסתלקות המוחין והחיות והדביקות, ומתגבר הקטנות, ע"כ. שלושת הדברים האלו הם שלושה שלבים: בשלב הראשון מסתלק מהאדם מוחין גדלות, הוא בתרדמה רוחנית, מרגיש עצבות, עייפות, שנובעים מהסתלקות ה'מוחין'. ואז אין לו חיות בעבודת ה', וכל מעשיו בעייפות וכבדות – בלי חיות. וכשאין חיות אין דביקות בה', כי דביקות שייכת רק באדם שיש לו חיות, שאז הוא זוכה לדביקות.

מוחין גדלות מוחין דקטנות

ח. וכשאין מוחין, חיות ודביקות, 'מתגבר הקטנות' – האדם נכנס ל'מוחין דקטנות', ואין לו שמחה בעבודת ה', הוא לא יכול להתפלל כמו שצריך ולא ללמוד, ונוטה לכעס ולתאוות. ההיפך ממוחין גדלות שהם משרים על האדם שמחה, ויכול להתפלל וללמוד, והם מחיצה כנגד כל התאוות. כי באמת כל התאוות הרי רק מזיקות לאדם, וכשאדם מתבונן בכל תאוה ב'מוחין גדלות' מיד מבין כמה היא מזיקה לו, ונמנע ממנה.

כמו תאות אכילה שאדם מתפתה לאכול דברים לא כשרים לגמרי, או דברים שלא בריאים וכו'. כשהוא במוחין גדלות יש לו כח להתגבר, הרמב"ם אומר: הלואי שאדם ישמור על עצמו באכילתו לפחות כמו שהוא שומר על אכילת בהמתו. אדם נותן לסוס ולחמור שלו לאכול בדיוק מה שהם צריכים לאכול ולא יותר, ולמה? כי הוא יודע שאם הם יאכלו מה שלא צריך הם לא יוכלו לעבוד אותו.

כשאדם במוחין דקטנות לא יעסוק להחזיר בתשובה

ט. ונחזור לדברי היכל הברכה, כשאדם נמצא במצב כזה של מוחין דקטנות: אזי "לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיוֹ" – שיהיה מעורב עם הבריות להעלותן, כי יכולין חס ושלום להמשיכו אליהם, ויפול ממדרגתו חלילה, ע"כ. כלומר, לא יעסוק אז בעבודה זאת להיות מעורב עם הבריות בשביל לעלותן ולהחזיר אותם בתשובה, כי כשהוא במוחין דקטנות, שמסתלק ממנו החיות והדביקות, אותם האנשים שהוא רוצה להחזירם בתשובה, יכולים להמשיך אותו למקומם הלא טוב, והוא יפול ממדרגתו.

נפילת אפים זומה לצדיקים שיורדים לברר נפשות מהגיהנם

טז. אלא שאומר האר"י ז"ל, היות שהבירור הוא מתוך הקליפות, לכן אם אתה לא מספיק חזק וצדיק, אתה נשאר ונתקע שם. והאר"י ז"ל מביא משל למה הדבר דומה, לצדיקים שאחרי פטירתם יורדים מאיגרא רמא לגיהנם. והסיבה שיורדים לשם, זה כדי לברר את הנשמות שאפשר לברר ולהציל. ידוע מה שסיפרנו על ה'בית חדש' (המפרש על הטור) שהוא היה צדיק ומקובל מאוד גדול, וכשהוא נפטר אז העבירו אותו בגיהנם כמו שמעבירים את כל הצדיקים, בשביל ללקט משם נשמות. ומה הוא עשה? הוא הוציא את כולם, וריקן את הגיהנם לגמרי. ומה עשו עם כל הנשמות שהוא הוציא, הרי אי אפשר להכניס אותם לגן עדן, כי הן נשמות שעדיין לא מתוקנות, כי הוציא אותם באמצע הכביסה של הגיהנם, (וזה כמו שיפתחו מכות כביסה באמצע העבודה, ויוציאו בגדים שלא התכבסו לגמרי, שהם עדיין מלוכלכים). ובאמת מה שקרה כתוצאה מזה, בדור שאחרי ה'ב"ח, היה הרבה דיבוקים באירופה, ויש הרבה סיפורים מדהימים, כמו הסיפורים שבספר 'דוחות מספרות' (של רבי יהודה פתיה), וכל המקובלים באירופה באותו דור עסקו הרבה בהוצאת הדיבוקים, שהם אותן נשמות שה'ב"ח הוציא מהגיהנם, ולא היו יכולים להיכנס לגן עדן, ולכן הם חזרו לעולם ונעשו הרבה דיבוקים בכל מיני אנשים, והכל כדי להינצל מהמשחיתים.

כשהצדיק יורד לברר נפשות מהגיהנם יש ג' אפשרויות

יז. אומר האר"י ז"ל, כשמפילים נשמה של צדיק כדי להוציא נשמות, אז יש שלוש אפשרויות: שהצדיק יכנס ויברר את כל הנשמות שהוא יכול לתקן מהשורש, ואז הוא מתקן ומעלה אותם, ולפעמים אפילו מכניס אותם לגן עדן. כי יש צדיקים שיש להם כוחות עצומים. כמו שרבינו הקדוש אומר (חיי מוהר"ן רכ"ה): 'אני ימשוך אותו בפאות שלו מהגיהנם', כי יש לרבינו כוח, כמו הכוח שהיה לדוד המלך שאמר 'בני, בני', שבע פעמים, כדי להוציא את אבשלום משבעה מדורי גיהנם, כמבואר בחיי מוהר"ן (אות רח"ן).

אבל יש צדיקים שנכנסים לשם והם לא יכולים להוציא נשמות, אבל ב"ה לפחות הם מצילים את עצמם. ויש צדיקים שהם צדיקים קטנים וחלישים, וכשהם יורדים לשם, הם נתקעים שמה. ואומר האר"י ז"ל, שבנפילת אפים זה בדיוק אותו דבר. או שבאמת תצליח לעשות את הבירורים מהקליפות, שזה הכי טוב. או שבמקרה הטוב תוכל לצאת ממקום הקליפות, או שיכול להישאר שם חס ושלום – וזה סכנה. וזה הדוגמא שנפילת אפים זה כמו שזורקים אדם מהגג לרצפה. לפעמים אדם קם ומרים דברים טובים מהרצפה, ולפעמים הוא רק קם לבדו בלי להרים כלום, ולפעמים הוא נפצע ונשאר שם. ולכן אומר הרבי מקאמרנא: אם האדם במוחין דקטנות שלא יעשה נפילת אפים, כיון שאין לך עכשו את הדביקות ומוחין דקדושה וחיות ודבקות, ולכן אל תעשה נפילת אפים כדי שלא יסתבך.

ארבעה זמנים מיוחדים בשנה הקשורים לרבינו

יח. וכעת נעבור לניצחתי ואנצח' של רבינו הקדוש. וידוע שיש לנו ארבעה זמנים ששייכים לרבינו הקדוש. יש את ראש השנה, ויש לנו את יום ח"י תשרי (היארייט של רבינו), ויש את ראש חודש ניסן

המתנות הגדולות שסבא קיבל מהקב"ה, זה היה הזיכרון הפלאי שלו, והיה לו זיכרון מיוחד במינו, הוא גר ב'חאלב' עד גיל 16, והוא זכר משם את כל המנהגים וההלכות שהיו נוהגים, ועד סוף ימיו היו אנשים באים לברר את המנהגים שהוא זכר מאז היותו נער צעיר. והיה גאון גדול. וסבא סיפר לי שהוא זכר שבחאלב כולם נפלו על אפיהם, ולכן הוא המשיך כל חייו לעשות נפילת אפים.

הסכנה שיש בנפילת אפים

יג. אבל בין אצל הספרדים ובין אצל האשכנזים השתנה משהו בנפילת אפים, האשכנזים לא אומרים 'לדוד אליך ה' נפשי אשא' כי הם מפחדים מנפילת אפים, ולכן הם אומרים פסוקים אחרים. והספרדים ביטלו את הנפילת אפים, והמשיכו לומר 'לדוד אליך'. ולמה הענין של נפילת אפים זה כל כך מסוכן? מסביר האר"י ז"ל ב'שער הכוונות' (נפילת אפים דרוש ב', שהכתרת שלו: 'דרוש נפילת אפים בארוכה'), שליפול על אפים זה כמו למשל שזורקים אדם מראש הגג לרצפה. ולמה? כי בתפילת י"ח היינו בעולם האצילות. מי שלא מכון בתפילה כנראה שלא זוכה להגיע לאצילות, אבל אם נהיה רציניים כולנו יכולים לזכות, להגיע לעולם האצילות.

איך זוכים להגיע לעולם האצילות

יד. איך אפשר להגיע לעולם האצילות? תפילת שחרית מסודרת לפי סדר העולמות. קודם כל אומרים קרבנות, שהם בעולם העשייה. ואחר כך זמירות שהם ב'יצירה', וברכות קריאת שמע ב'בריאה' ואז מגיעים בשמונה עשרה – לעולם האצילות. וצריך לעלות במדרגות, אי אפשר לעלות לעולם היצירה, בלי להיות בעולם העשייה, שהיא המדרגה הראשונה. ולכן אומרים את הקרבנות בתחילת התפילה. אחר כך אומרים זמירות, אחר כך ברכות קריאת שמע (ויצר ואהבת עולם) קריאת שמע, ו'אמת ויציב' – ומגיעים לאצילות.

הבירורים שצריך לעשות בנפילת אפים

טו. ובנפילת אפים יש נפילה לכל עולמות בריאה יצירה עשייה? מסביר האר"י, שיש הרבה ניצוצות שלא התבררו במקרה המלכים בעת הבריאה, כי הם מאוד קשים, והם נתונים בתוך הקליפות, אבל אחרי תפילת י"ח, נזרקים מראש הגג לעולמות בריאה, יצירה, עשייה, כדי שתברר מתוך הקליפות, ותביא מ"ן (מ"ן נוקבין) כדי לעשות זיווג בין ישראל לרחל (שזה נחשב זיווג ז"ן גבוה מאוד), והכלל בקבלה, שכל זיווג מתקיים רק ע"י מ"ן נוקבין – שפירושו: לברר ניצוצות קדושה מתוך הקליפות, ולהכניס אותם לקדושה.

ואיך מעלים את המ"ן? אומר האר"י, שיש לאדם נפש, רוח, נשמה. עם הנפש שלך אתה מברר בירורים שנמצאים בעולם העשייה. וברוח מי שהוא צדיק שתיקן את על חלקי הנפש והגיע ל'רוח', הוא מברר בירורים שנמצאים בעולם היצירה. ועם הנשמה מברר בבירורים שנמצאים בעולם ה'בריאה'. כי את אלו הניצוצות אי אפשר לעלות מעצמם, בלי שיכוון האדם לשתף נפש רוח נשמה שלו עמם. ועם כל המשקל הזה, בסיום הנפילת אפים, עולים, וזה עצמו המ"ן נוקבין, וכך גורמים את היחוד העליון.

תלבש שטריימל, וספודיק, ושיהיה באיזה צבע וגובה שיהיה, זה בסדר. ברוך ה' אנחנו לא מחפשים עוד רבעים. אמנם אנחנו מאוד אוהבים את כל הצדיקים, וכולם טובים ויקרים וקדושים, אבל מי שנותן לנו דרך ברורה בעבודת השם – זה רק רבינו הקדוש.

אות ה' מכסף ומגנט סגולה להתעבר ולפריה ורביה

כב. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה נ"ג ח"א) עקר הולדה תלוי ב"ה"א, ב"בחינת (בראשית מז, כג) "הא לכם זרע", ע"כ. כתוב ב"ספר המידות" (בנים ח"ב אות ח'), וז"ל: "הא הנעשה מכסף, מסגל לפריה ורביה". רבינו נותן סגולה לאשה שקשה לה ללדת או להתעבר, לעשות אות ה' מכסף. ורבינו אמר עוד סגולה לקחת לה מגנט (שם ח"א אות פ"א), וז"ל: "מאגנט (מגנט) סגלה לבנים". והכי טוב לחבר את שתי הסגולות האלה יחד, מבקשים מצורף כסף (ירא שמים), שיעשה את האות ה' מכסף ויכוון לשם האישה הזאת, ושמים מאחרי האות ה' – מגנט, כי מגנט מועיל כדי שהאשה תוכל להתעבר ולקלוט את הזרע, וגם שהמעוברת תשמור על הוולד, (ונראה שכדאי לשים מגנט חזק ולא חלש, וכך גם הסגולה תהיה חזקה יותר), ותולים את ה"א מכסף בשרשרת, והאשה תולה את זה על עצמה. למעשה אפשר לקנות את זה מוכן, אבל יותר טוב אם אפשר לעשות את זה ממש לשמה.

אברהם ושרה היו צריכים לזכות לאות ה' כדי להוליד

כג. ממשיך רבינו (בתורה נ"ג הנ"ל): "ואברקם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת". כתוב במדרש (בראשית רבה מז, י), שהקב"ה אמר לאברהם: 'אברם לא מוליד, אברהם מוליד. וכן אצל שרה – שרי אינה מולידה, אבל שרה מולידה'. ויוצא שגם אברהם וגם שרה קיבלו את האות ה"א הזו כדי שיוכלו ללדת. תמיד כשמתעצבים בענין איזה שמות טובים לבנות, אנחנו אומרים את העצה של האריז"ל (שער הפסוקים פרשת ויצא), לבחור שם שיש בו אות ה"א. והראיה, כתוב אצל רחל (בראשית ל, ג) "הנה אקמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה". מסביר האריז"ל, אבנה מאות ה"א שלה. כי לבלהה יש פעמיים ה"א, ולרחל אין אות ה', ולכן אם אתן את בלהה, אני אקבל ממנה אות ה' – ויהיה רחלה, כמו שאומרים אצל החסידים.

כשעושים שינוי השם לגבר בשביל הולדה צריך שיהיה בשם ה'

כד. אמנם בגבר לא מקפידים בדבר הזה שיהיה אות ה' בשמו, אבל אם יש גבר שלא מצליח להוליד, ורוצים לעשות לו שינוי השם כדי שיוזכה להוליד, כדאי לשנות לשם שיש בו את האות ה"א. וכמו שכתוב במדרש (הנ"ל) 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד' (ולמרות שאברם הוליד את בנו ישמעאל, אבל הוא לא נולד בקדושה, ולא נקרא זרע אברהם אלא יצחק. ועי' זוהר לך לך דף צ"ג). ואם כן, ההולדה תלויה באות ה"א, "הא לכם זרע".

העיקר להוציא את מה שיוזע בשכל בפועל

כה. וממשיך רבינו: כי עקר הולדה על ידי הדעת, בבחינת (בראשית ה, כה) "וידע אדם וכו', וקטן אינו מוליד" (סנהדרין סח, ע"כ. ילד קטן יכול להיות מאוד מבריק ומאוד פיקח וחכם, אבל חסר לו דעת, כי רק עם הגיל מקבלים את הדעת, ולכן קטן אינו מוליד. ממשיך

(יום ההולדת של רבינו), ויש את י' אייר – כ"ה לעומר נצח שבנצח. ואלו ארבעת תאריכים מיוחדים של רבינו נחמן הקדוש והנורא.

לכוון את התאריכים הנ"ל בד' אותיות שם הוי"ה

יט. וכעת נכוון את ארבע הזמנים הקדושים האלה עם ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא: ראש השנה – כנגד אות י' של שם הוי"ה, כי עיקר העליה של רבינו הקדוש היא בכל ראש השנה, שאז כל שנה הוא מקבל מוחין חדשים, שזה המוחין של כל השנה כולה, ומוחין נרמזים באות י', (ויד על שם המחשבה כידוע בליקוטי מוהר"ן ס"ד אות ה' מפירש"י ב"אז ישיר").

ואת היום הולדת של רבינו ח"י בתשרי – כנגד ה' של שם הוי"ה, שהיא ב'בינה, כי יום הולדת זה תלוי באמא המולידה, ורבינו אמר: תזכירו אותי בשם של אמא שלי (פייגא) – וב'כוכבי אור' (חכמה ותבונה אות ג' ומובא בשיש"ק ח"א אות ת"ד), עוד מבואר באריכות (בחכמה ותבונה אות א' והלאה) שרבינו השיג את בחינת 'בינה' בשלמות. ואמר שם רמז נפלא, שבינה במילוי כזה: ב"ת יו"ד נו"ן ה"י – שעולה 533, שהוא בדיוק כמנין נחמן בן שמחה' (533).

י' באייר – כנגד ו' של שם הוי"ה, כי הוא נצח שבנצח, שהיא אחת משש הספירות שכלולות באות ו' בשם הוי"ה, כי אות ו' שבשם הוי"ה – כנגד פרצוף זעיר אנפין, ובו ו' ספירות חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד.

ח"י תשרי – כנגד ה' של שם הוי"ה, כי הוא יום הפטירה של רבינו ה' שזה המלכות כמו שכתוב בזוהר בהעלותך (ח"ג דף קנה): שזה בחינת 'אילנא דמותא', וז"ל: אַתְר דְּמוֹתָא שְׁאֲרֵי בֵיה קְאָמֵר, וְהוּא אַתְר דְּנוֹקְבָא אִיהוּ, בְּגִין כִּן אָמֵר (משה, במדבר יא, טו) "הָרְגִנִי נָא הָרוֹג", וְדָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא. ואלו הם ארבע התאריכים החשובים של רבינו, ורימזנו אותם בארבע אותיות שם הוי"ה, כי הצדיקים הם מרכבה לשכינה.

אחרי רבינו אין לנו עוד רבי, וכולנו רק תלמידים

כ. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תניינא סוף תורה ס"ח), וז"ל: וְהַפְלֵל, שְׁצַרְיָךְ שִׁישְׁאָר מִמֶּנּוּ בְּנִים וְתַלְמִידִים, וְהַתְלַמְּדִים יֵאָרוּ וְיִתַר לְתַלְמִידִים אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן לְהֵלֵךְ יִתַר, שְׁגָם הַתְלַמְּדִים יִפְרוּ וְיִרְבוּ וְיַעֲשׂוּ תַלְמִידִים אַחֲרֵיהֶם, וְתַלְמִידֵי תַלְמִידָיו יַעֲשׂוּ וְיִתַר תַלְמִידִים, עכ"ל. אחרי רבינו הקדוש לא ממנים עלינו שום רבי, כי רבינו הוא הרבי שלנו ל'נצח' – 'נצחתי ונצחתי', 'ניצחתי' – בימי חיי, ו'אנצח' – אחרי הסתלקותי, ורבינו ממשיך להילחם בסטרא אחרא בשבילנו.

ר' נתן לא הסכים ללבוש שטריימל רק הסיבה

כא. ואם כן, אין עוד רבי אחרינו רק יש תלמידים, ותלמידים שעושים תלמידים, שעושים תלמידים, וכן הלאה עד ביאת המשיח... וזו הסיבה שרבי נתן תלמידו הצדיק בשום פנים ואופן לא הסכים ללבוש שטריימל, כי הוא לא רצה שיטעו בו לחשוב אותו רבי, אלא לבש כובע קסקט פשוט במקום שטריימל, רבי נתן מרוב גדולתו, היה צריך להקפיד עוד יותר להיות בטל ומבוטל לרבינו הקדוש, שלא יטעו בו. אמנם בדורות אחר כך, גם אם

בחינת 'בינה'. ע"י הלימוד עם החבר בבחינת 'מקבלין דין מן דין' זוכים לבינה. וע' בקהלת יעקב (ערך חבר), שחבר הוא בבינה.

אבל כדי לזכות לחדש חידושי תורה, בחינת 'פריה ורביה בתורה' זה רק מתי שיש לך 'דעת', כי להוליד, צריך דעת. ודעת מקבלים כשאתה מלמד את התלמידים, ואתה מוציא מהכח אל הפועל, ואז מגיע לחידושי תורה. ואז יש את כל ההשלמה של חכמה, בינה, דעת.

אשה, דירה, כלים - גוף מזוכך, יראת שמים, תלמידים

כת. מה שנלמד עכשיו בנוי מדברים ששמעתי מהרב גינזבורג שליט"א, והוא נתן כמה רעיונות (בחינת חכמה מהרב), ובעז"ה נפתח אותם עם דברי רבינו הקדוש. מובא בגמרא (ברכות נ"ו): "שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים. ואומר רבינו: אשה - הינו החמר מכה ב"שם אשה. שיהא לו חמר ממזג במזג השונה, שיהא ראוי לקבל שכל. ודירה נאה, הינו היצאה, כמאמר (שבת לא): 'תקבל על מאן דלית ליה דרתא', כי צריך שיהא יראת חטאו קודמת לתלמידים, וכלים, הינו תלמידים הגונים שיקבלו ממנו. וכשיש לו כל אלו הקנות, יכול לבוא לשלמות הדעת, עכ"ל. ומבואר שכדי לזכות להחזיר אנשים בתשובה, צריך אשה דירה וכלים, 'אשה' - שהגוף שלו שהוא החומר מזוכך וראוי לקבל שכל, דירה - היינו יראת שמים, וכלים - הם התלמידים. ואז יכול להשיב אנשים בתשובה ולגיייר גרים.

יש כאן רמז מאוד יפה ששמעתי מהרב גינזבורג ואני רוצה לחבר אותו לכאן, כתוב (תהלים צ, ג): "תשב אנוש עד דפא ותאמר שובו בני אדם", 'דפא' ראשי תיבות: 'דירה, כלים, אשה. כלומר, כשיש לך את שלושת הדברים הללו בפנימיות, שהם: חומר מזוכך, ויראת שמים ותלמידים, אז אתה יכול להשיב בני-אדם בתשובה.

בכל איש ובכל אשה יש תכונות זכריות ונקביות

כת. רבינו אומר: "החמר מכה ב"שם אשה שיהא לו חמר ממזג במזג השונה". והביאור: אנחנו בנויים מבחינות איש ואישה, הנשמה היא בחינת האיש והגוף שהוא החומר הוא בחינת אשה. אבל באמת גם בגוף בעצמו ובמוחין, יש בחינות זכר - מוח החכמה, ונקבה - מוח הבינה, והיחוד בין שני המוחות הוא מוח הדעת. לכל אדם יש את החלק הזכרי שבו ואת החלק הנקבי. הרי ידוע שכל גוף האדם בנוי מ-46 כרומוזומים, של 23 זכרים ו-23 נשיים.

במאכלות אסורות מגשם את הגוף ומטמטם את שכלו

ל. ונחזור לדברי רבינו: "החמר (בגוף) מכה ב"שם אשה שיהא לו חמר ממזג במזג השונה, שיהא ראוי לקבל שכל" - צריך להיות אדם זך כדי שתוכל לקבל שכל, כי אדם מגושם לא ראוי לקבל שכל, הגשמייות שלו לא נותנת לו להבין, ולכן תזכך עצמך, ואז תוכל להבין שכל גבוה, ובפרט שכל של תורה. כתוב בפסוק של מאכלות אסורות (ויקרא יא, מ): "אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ, ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם" - לפעמים יש ילד או בחור שפתאום נסתם להם השכל, ואין להם חשק ללמוד. ואז מבררים מה הסיפור, ולפעמים מגלים שבטעות או בכוונה הוא

רבינו: "ועיקר הדעת, היינו שישתמש בדעתו שיוציא את שכלו מכח אל הפועל". כי אם הכל אצלך רק בראש, רק בתיאוריה, ולא יוצא מהכוח אל הפועל, אתה לא עושה שום דבר עם כל מה שאתה יודע, זה לא שווה כלום.

לגוי יכול להיות דעת אבל לא עבודת הלב

כו. הפסוק אומר (דברים ד, ט): "וידעת היום והשבת אל לבבך". כי צריך לקחת את כל הידיעות שאנחנו יודעים בשכל, ולהשיב אותם אל הלב. רבינו מסביר (בתורה קנ"ד) שגם לגוי יש - 'דעת', אבל אין לו - 'והשבת אל לבבך' - הוא בלי לב. למדנו בגמרא בסוטה (דף ג.) שהראש של עשוי נקבר במערת המכפלה. כי עשוי היה לו מוח מאוד חזק, הרי הוא זכה ללמוד עם יצחק אבינו. אבל מה, כל התורה שלמה, לא עזרה לו שום דבר, הוא רק גמר את השיעור, רץ החוצה ועושה עבירות חמורות. ולמה? כי מה שיש בראש לא מצליח לעבור אל הלב. מסופר על הפילוסוף אריסטו שפעם אחת ראו אותו אוכל אבר מן החי, אמרו לו: 'מה קרה לך, אתה כל הזמן מלמד על דרך ארץ וכו'? אמר להם: 'בפקולטה אני אריסטו, עכשיו אני אוכל אני לא אריסטו'.

העבודה של היהודי זה 'וידעת היום והשבת אל לבבך' - ולכן אומר רבינו: "שיתמש בדעתו הינו שיוציא את שכלו מכח אל הפועל", כי מה שאתה יודע זה רק בכח והעיקר שזה יהיה בפועל, שתתנהג על פי מה שאתה יודע בשכל. וזה שאנחנו קוראים 'ברסלב' - 'לב בשר', כי זה שיש לך חכמה, בינה, ודעת - זה טוב מאוד, אבל עיקר העיקרים שיהיה לך לב יהודי טוב וטהור, לב בוער לעבודת השם, שבוזה אתה מוציא את הדעת מהכח לפועל.

כשאדם מקרב אנשים בתשובה נשלמת דעתו

כו. ואומר רבינו: "ולהשלים את דעתו, שיהא שלם בדעת, אי אפשר אלא על ידי עסק שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם ותבדך, ועל ידי זה נשלם דעתו". כשאדם זוכה לקרב אנשים בתשובה ולגיייר גרים, הוא זוכה ע"י לשלמות הדעת, 'פי הם מחדדין דעתו, בבחינות (מכות י): ומתלמידי יותר מכל'. ולמה מתלמידי יותר מכולם? כי כשאתה לומד אצל הרב, אתה מקבל שכל, וכשאתה לומד עם החבר אתה מקבל יותר שכל, אבל 'דעת' - מקבלים רק מתי כשלומים עם התלמידים.

מהרב מקבלים חכמה, ומהחבר בינה, ומהתלמיד דעת

כת. ונסביר את הענין יותר לעומק: כשאתה לומד תורה מהרב אתה מקבל את בחי' מוח החכמה, כי הרב מוסר לך את חכמת התורה, וכמו שכתוב בגמ' בבא מציעא (דף לג.) בענין רב מובהק שרוב חכמתו ממנו. ובספר קהלת יעקב (ערך רב ג), כתוב: חכמה נקרא רב' כדאמר (מלכים א' ה, י) "ותרב חכמת שלמה" תיקונים (והר חדש קל"ב ע"ב), והנה חכמת שלמה הוא חכמה תתאה כנודע, אך אף על פי כן למדין מזה שכל בחינת 'חכמה' נקרא רב', עכ"ל.

כשאתה לומד עם חבר בחברותא, זה שייך לבינה, כי אתם מבינים יחד דבר מתוך דבר, ומחדדים אחד את השני, אז אתה מתחיל להבין את החכמה שקבלת מהרב, ומפתח אותה - שזה

ולכן, הבקבוק ששמו בו את המחטין, אם אין בו פתח של שפופרת הנוד, אז יש בעיה שמה שהמים של המקווה שנכנסים בתוכו, הם לא מספיקים בשביל ההשקה. ואפילו שיש בו כשפופרת הנוד, בקדשים זה לא מועיל, כי גזרו שמא יטביל בבקבוק שאין בפתחו רוחב שתי אצבעות, (האדם מעדיף בקבוק שיש בו פתח קטן, כדי שלא ייצאו לו המחטין והצינורות לתוך המקוה, וזה לקרב לשכל את הגזירה הזו).

כלי בתוך כלי - תלמיד של תלמיד

לג. ועכשיו נלמד את המשנה הזו בפנימיות: רבינו אמר ש'כלים' – אלו התלמידים. ואם כן מובן, שכלי בתוך כלי זה הבחינה שהזכיר רבינו (תניינא תורה ס"ח) 'שגם התלמידים יפרו ויפרו ויעשו תלמידים אחרים'. ומי זה המקווה? הרבי הצדיק זה המקווה כמו שרבינו אמר: "אני נהר המטהר מכל הכתמים" ולכן כתוב: 'מטבילין כלי בתוך כלי לתרומה, אבל לא לקודש. והביאור: אם אתה רוצה לתרומה – אין בעיה של כלי בתוך כלי, כלומר, שתלמד מתלמיד של תלמיד, אבל אם אתה רוצה ל'קודש' – אז אתה צריך ללמוד ישירות מהרבי – מרבינו הקדוש.

חיזוקים ויראת שמים אפשר מתלמיד של תלמיד

לד. מה העומק של הדברים? כתוב בזהר (פרשת משפטים דף קכ"א) שקודש זה בחי' 'חכמה'. ובלשון הזהר: "אורייתא מחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש" – יוצא שהחכמה והקודש – שניהם זה בחינה אחת. לעומת זאת טהרת המקוה – נמצאת ב'בינה'. לתרומה אנחנו צריכים רק 'טהרה' – 'בינה', לעומת זאת לקודש – אתה צריך 'חכמה'. ולכן: אם האדם רוצה את החיזוקים של הרבי, ואת היראת שמים – בחינת טהרה, את זה אתה יכול לקבל מתלמיד של תלמיד.

ללמוד תורתו של רבינו זה צריך להתייגע מתוך הספר

לה. הרבה פעמים רואים שיש אנשים שעדיין לא התחברו ללימוד של ליקוטי מוהר"ן בתוך הספר, והם יותר מקבלים שיחות וחיזוקים, ושומעים שיעורים מכל מיני משפיעים ותלמידים של תלמידים – וזה טוב רק לתרומה, בחי' טהרה. אבל בשביל קודש – אם אתה רוצה לזכות לתורה של רבינו, את התורה של הרבי אתה צריך לקבל מהרבי בעצמו, ולא כלי מתוך כלי, אלא ישר מהרבי שהוא המקוה בעצמו. וזהו "מטבילין בליים בתוך בליים לתרומה, אבל לא לקדש", כשאתה רוצה את התורה של הרבי, אתה צריך ללמוד מהרבי בעצמו, ולפתוח את הספר וללמוד על הסדר. וכמו שרבינו אומר בליקו"מ (תורה קצ"ב) שעניו, ושכלו, וחכמתו, ופניו – הכל נמצא בתוך הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, השם יזכה אותנו, אמן ואמן.

שבת שלום ומבורך. עריכה: ליאור גבע

אכל דבר לא כשר. והתיקון לדבר הזה, אפילו לבחור צעיר, שיעשה צום, עד שהוא יזכך את עצמו, כי כתוב: "וְנִטְמַתְּ בָּם" – חסר א', לשון טמטום. מאכלות אסורות מגשמות את האדם עד שעושות אותו שהוא לא ראוי לקבלת שכל.

מדוע לקודש לא מטבילים כלי בתוך כלי

לא. רבינו אומר: "וכלים – הינו תלמידים הגונים שיקבלו ממנו". רבינו קורא לתלמידים 'כלים', כל תלמיד ותלמיד שיש לך זה כלי קיבול לחכמה שלך, אתה שם את התורה שלך ב'כלים' – שהם התלמידים. הרב גינזבורג בשיעור לימד את פרק ג' בחגיגה, "חמר בקדש מבתרומה", יש חומרות שיש בקודשים יותר מאשר בתרומה "שמטבילין בליים בתוך בליים לתרומה, אבל לא לקדש". מה הפירוש? אם יש לך שני כלים, אחד גדול ואחד קטן, ואתה רוצה להטביל אותם יחד במקוה, ואתה שם את הכלי הקטן בתוך הכלי הגדול ומטביל אותם כשאתה בתוך השני. הדין הוא: שאם טבילת כך לתרומה זה טהור, אבל בשביל קודש לא עלתה טבילה, לא לכלי החיצוני ולא לכלי הפנימי. ושם בגמרא (דף כא.) אומר רבי אילא שהסיבה היא: מפני שכובדו של כלי גורם חציצה, ולא נותן למים להיכנס. כלומר שהסיבה שהחמירו בקודש, בגלל שכלי על כלי הוא כבוד, ולפעמים הוא יכול לגרום חציצה. ואם כן, למה לא מחמירים כך גם בתרומה? התשובה, שמחמת המציאות כשהכלים נמצאים במים, הם קלילים יותר, ונכנסים המים, (וכך המציאות שאם נכנס למקווה כלי בתוך כלי המים יכנסו לכל המקומות, והכלי לא יוצא יבש באווה מקום). ולכן לגבי תרומה לא גזרו, אבל לקודש שזה יותר חמור – חוששים לחציצה (ואפילו דחוקה) שמא כובדו של כלי גרום לחציצה.

ורבא (שם בגמ' דף כא:) חולק על רב אילא, כי הוא אומר שחציצה כבר כתוב בהמשך, ואם כן זה לא נקרא עוד חומרה, ואז יחסר לנו מהחומרות, ולכן רבא מסביר טעם אחר: שלפעמים אדם רוצה להטביל מחטים וצינורות וכל מיני דברים קטנים, ואז הוא שם את כל המחטים והצינורות בבקבוק, ומטביל אותם כך כדי שהם לא ייצאו החוצה (בזמן שנהג טומאה וטהרה, כל מה שאדם היה מתעסק, הוא היה קודם מטביל אותו, כדי שלא יקבל מזה טומאה), ולכן בשביל תרומה או חולין, עולה להם הטבילה – 'כלי בתוך כלי', אבל בשביל קודשים (כמו לצורך קרבן), לא עולה טבילה לכלי.

ביאור 'עירוב מקוואות כשפופרת הנוד'

לב. והטעם אומר רבא, גזירה שמא לא יהיה בפתח הבקבוק כשפופרת הנוד. כי "עירוב מקוואות כשפופרת הנוד" – אם יש רוחב של שפופרת הנוד (שתי אצבעות שהם מסתובבות) אז יש מספיק פתח שיכול לעשות חיבור. וכל ההלכות האלו נוגעות להיום, כי כל המקוואות שלנו עובדים עם השקה בין אוצר מי גשמים, לבין המקווה. וצריך לדעת כמה צריך להיות הרוחב של הפתח המחבר? ותמיד יש בזה ניסיון, כי אדם רוצה לעסוק חור הכי קטן כדי שלא יתערבבו המים שבאוצר עם המקוה, כי ככל שהרוחב יותר גדול, אז מים מתערבבים יותר מהר, והמים שבאוצר מתלכלכים ממי המקוה, ואנחנו רוצים את האוצר של מי גשמים להרבה זמן.